53

האזינו Ha'Azinu

Deuteronomy 32:1-52

- הַאַזֵינוּ הַשָּׂמַיִם וַאַדַבַּרָה וִתְשוֹמַע הָאָרֵץ אִמְרֵי־פִי:
- Give ear, O heavens, let me speak;Let the earth hear the words I utter!
- יַעַרף כַמַטָר לִקחִי תוָל כַטַל אִמַרָתִי כִשֹעִירֶם עַלֵי־דֶשֵא וִכַרבִיבִים
- May my discourse come down as the rain, My speech distill as the dew,Like showers on young growth,Like droplets on the grass. (May my discourse ... on the grass I.e., may my words be received eagerly; cf. Job 29.22–23.)
- כִי שַם יהוָה אָקרָא הָבִוּ גְדֵל לֵאלֹהֵינוּ:
- For the name of הוהי I proclaim;Give glory to our God!
- הַצוּר תָמַים פָּעֱלוֹ כִּי כָל־דְּרָכִיו מִשֹׂפְט אָל אֱמוּנָה וְאָין עָּוֶל צַדְּיִק ויַשַר הוא:
- The Rock!—whose deeds are perfect, Yea, all God's ways are just; A faithful God, never false, True and upright indeed.
- שחת לו לא בַנִיו מומם דור עקש ופתלתל:
- (Meaning of verse uncertain.) Unworthy children—That crooked, perverse generation—Their baseness has played God false.
- הַ לִיָהוָהֹ* תִגִמַלוּ־זֹאת עָם נָבַל וִלְא חָכָם הַלוֹא־הוּא אָבִיךָ קְנֵּךָ הְוּא עשׁרָ וַיִּכֹנְנָרָ:
- Do you thus requite הוהי,O dull and witless people?Is not this the Father (Father A poetic figure that takes as a given the ancient Near Eastern status and gender hierarchy: a promise of legitimacy, protection, and sustenance in return for obedience. See further the Dictionary under "father.") who created you—Fashioned you and made you endure!
- זכר ימות עולם בינו שנות דרודר שאל אביר וינדר זקניך ויאמרו לד:
- Remember the days of old, Consider the years of ages past; Ask your parent, who will inform you, Your elders, who will tell you:
- בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני ישראל:
- When the Most High gave nations their homesAnd set the divisions of humanity,[God] fixed the boundaries of peoplesIn relation to Israel's numbers.
- כִי חַלֵק יִהוָה עַמַו יַעַקב חַבֵל נַחַלָּתוּ:
- For הוהי's portion is this people;Jacob, God's own allotment.
- ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן יסבבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו:
- [God] found them in a desert region, In an empty howling waste.[God] engirded them, watched over them, Guarded them as the pupil of God's eye.
- כְּנָשֵר יָעִיר קנוֹ עַל־גּוֹזְלַיוֹ יִרַחַף יִפְּרָשׁ כְנַפִיוֹ יִקְחָהוּ ישׁאהוּ על־אַבַרַתִוֹ:
- Like an eagle who rouses its nestlings, Gliding down to its young, So did [God] spread wings and take them, Bear them along on pinions;
- יהוַה בַּדַד יַנחַנוּ ואֵין עמו אַל נַכַר:
 - 12 הוהי alone did guide them,No alien god alongside.
- מסלע ושמן מחלמיש צור:
- יַרְכַבֶּהוֹ עָל־]בַמֵּתֵי[)במותי(אַרֵץ וַיִּאכַל תְנוּבָת שַדִּי וַיַנַקְהוּ דְבַשׁ [God] set them atop the highlands,To feast on the yield of the earth; Nursing them with honey from the crag, And oil from the flinty rock,

- וַעְתוּדִים בּנִי־בָשׁן וְעָתוּדִים בּנִי־בָשׁן וְעָתוּדִים בּלָר וַחֲלֶב צֹאן עִם־חֵלֵב כָּרִים וְאֵילִים בּנַי־בָשׁן וְעָתוּדִים 14 Curd of kine and milk of flocks;With the best עם־חַלֶב כָלַיִות חַטַה וִדָם־עַנָב תִשׁתַה־חַמֵר:
 - (best Lit. "fat.") of lambs, And rams of Bashan, and he-goats; With the very finest (very finest Lit. "kidney fat of.") wheat—And foaming grape-blood was your drink.
 - וינבל צור ישעתו:
 - זישלוה עשהו אַלוה עשהו So Jeshurun grew fat and kicked—You grew fat and gross and coarse (coarse Meaning of Heb. kasitha uncertain.) —They forsook the God who made themAnd spurned the Rock of their support.

 - יקנאהו בוַרִים בתועבת יַכעיסהו: They incensed [God] with alien things,Vexed [God] with abominations.
- יוָבְחוֹּי לַשֵּׁדִים לָא אֱלֹהָ אֱלֹהִים לָא יְדָעָוּם חֵדָשִׁים מִקּרָב בַּאוּ לִא
 - They sacrificed to demons, no-gods, Gods they had never known, New ones, who came but lately, Who שערום אבתיכם: stirred not your forebears' fears. (Who stirred not your forebears' fears Meaning of Heb.
 - uncertain; Arabic sha'ara suggests the rendering "Whom your forebears did not know.")
 - 18 צור ילדך תשי ותשכח אל מחללך:
 - You neglected the Rock who begot you, Forgot the God who labored to bring you forth.
 - וַיָּרָא יְהוָה וַיִּנְאָץ מִכְעס בָנָיו ובְנתִיו:
- saw and was vexedAnd spurned these sons and daughters.
- 20 ניאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת המה בַנִים לא־אַמֵן בַם:
 - [God] said: I will hide My countenance from them, And see how they fare in the end. For they are a treacherous breed, Children with no loyalty in them.
- 21 הם קנאוני בלא־אל כעסוני בהבליהם ואני אקניאם בלא־עם בגוי נָבַל אַכִעִיסֵם:
 - They incensed Me with no-gods, Vexed Me with their futilities; (futilities I.e., idols.) I'll incense them with a no-folk, Vex them with a nation of fools.
- כִּי־אֵשׁ קַדְתָה בָאַפִּי וַתִּיקד עָד־שֹאָוֹל תַחַתִּית וַתְּאַכַל אַבֻץ וִיבַלָה וַתַלַהֵט מוֹסְדֵי הַרִים:
 - For a fire has flared in My wrathAnd burned to the bottom of Sheol, Has consumed the earth and its increase, Eaten down to the base of the hills.
 - 23 אַספָה עָלֵימו רָעָות חצַי אַכַלַה־בָם:
- I will sweep misfortunes on them, Use up My arrows on them:
- מזֵי רָעָב וּלִחָמֵי רָשַׁף וִקְטֵב מִרִירִי וְשַׁן־בַּהַמֹת אֲשַׁלַּח־בַּם עם־חַמַת זֹחַלֵי עַפַר:
- Wasting famine, ravaging plague, Deadly pestilence, and fanged beastsWill I let loose against them, With venomous creepers in dust.
- מחוץ תשכל הובב ומחדרים אימה גם בחור גם בתולה יונק עם איש שִׁיבַה:
- The sword shall deal death without, As shall the terror within, To youth and maiden alike, The suckling as well as the aged.
- יברם: אַמַרָתָה אָשׁבַּיתָה מַאַנִוש זכרָם: 26 I might have reduced them to naught, (I might have reduced them to naught Lit. "I said, I will reduce..."; meaning of Heb. 'aph'ehem uncertain.) Made their memory cease among humankind,

- 27 But for fear of the taunts of the foe,Their פְּרִינְבְּרְוּ צִרְיִמוֹ פֶּן־יְאמְרוֹּ יִדְנוּ רְּמָה וְלְא הוֹה פָּעָל כָל־וְאת: enemies who might misjudgeAnd say, "Our own hand has prevailed;None of this was wrought by הוהי"
 - 28 (Here, apparently, Moses is the speaker; God resumes in v. 32.) For they are a folk void of sense,Lacking in all discernment.
 - :29 Were they wise, they would think upon this, Gain יְשִׂכְילוּ זֻאַת יָבִינוּ לְאַחֲרִיתְם: Were they wise, they would think upon this, Gain insight into their future:
- 30 "How could one have routed a thousand,Or two put מְבֶּהְ אֶחָדְ אֶׁלֶף וּשְוְנִיִם יָנֵיסוּ רְבַבֶּה אִם־לֹא כִּי־צוּרָם מְכָּוֹם מְבָּבְּה אִם־לֹא כִּי־צוּרָם מְכָּוֹם מְנִים: וְיִהֹוֹף הַם מְבָּה אִם־לֹא בּיִים וּנְיסוּ רְבָבֶה אִם־לֹא could one have routed a thousand,Or two put ten thousand to flight,Unless their Rock had sold them, הוהי, had given them up?"
 - :כְי לְא כְצוּרֶנוּ צוּרֶם וְאיְבֵינוּ פְּלִילִים (For their rock is not like our Rock,In our enemies' own estimation. (In our enemies' own estimation I.e., as everyone must admit. For Heb. pelilim ("own estimation") see Exod. 21.22; cf. Gen. 48.11.)
 - אַשְׂכְּלְת אַשֹּׁכְּלְת אֲשֹׁכְלְת אֲשֹׁכְלְת אֲשֹׁכְלְת אֲשֹׁכְלְת אַשֹּׁכְלְת אַשֹּׁכְלְת אַשְׂכְלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְּלְת יוֹם אַשְׁכְּלְת אַשְׁכְלְת אַשְׁכְּלְת יוֹם אַשְׁכְּלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְלְת אַשְּׁכְּלְת אַשְּׁכְלְת אַשְּׁכְלְת אַבִּי־רוֹש אַשְׂכְלְת יוֹם בּיִירוֹש אַשְּׁכְלְת אָבִי־רוֹש אַשְּׁכְלְת אָבּירוֹש אַשְּׁכְלְת אָביירוֹש אַשְּׁכְלְת אָביירוֹש אַשְּׁכְלְת אָבירוֹש אַשְּׁכְלְת אָבירוֹם אַשְּׁכְלְת אָבירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבּיבוֹים אַשְּׁכְּלְת הְבּירוֹים אַשְּׁכְּלְת הְבּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבִּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבּירוֹם אַבּירוּל אָשְׁכְּלְת הְבּירוֹם אַבְּלְת הְבִּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבִּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבִּירוֹם אַשְּׁכְּלְת הְבִּירוֹם אַשְּבְּבְּת הּבּירוֹם אַבּיר בּיִירוֹם אַשְּבְּיִל הְבּיִים הּבּירוֹם אַבְּבְּבְּבְּת הּבּירוֹם אַבּיִיבּירוֹם אַבּיּבְירוֹם אַבּירוֹם אַבּיירוֹם אַבּיים בּבּירוֹם אַבּירוֹם אַבּירוֹם אַבּיירוֹם אַבּיירוֹם אַבּיירוֹם אַבּירוֹם אַבְּירוֹם אַבְּירוֹם אַבּירוֹם אַבּיירוֹם אַבּיירוֹם אַבּיים בּבּירוֹם אַבּייבוּים אָבּייבוּים אָבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּיבּיירוֹם אַבּייבוּים אַבּיּבּירוֹים אָבּייבוּים אָבּיִיבוּים אָבְּיבוּים אָבּיִים בּיִיבוּים אָבּיבּירוֹים אַבּייבוּים אָבּיירוֹם אַבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אָבּייבוּים אָבְיבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּייבוּים אַבּייבוּים אָבּיבּיירוֹ
 - :הְאשׁ פְּתָנִים אַכְזְר Their wine is the venom of asps,The pitiless poison of vipers.
 - בּקוֹעִקְיִי חָתְוּם בְּאוֹצְרֹתְי: To, I have it all put away, Sealed up in My storehouses,
- 35 To be My vengeance and recompense,At the time that their foot falters.Yea, their day of disaster is near,And destiny rushes upon them.
 - קי־יְדְין יְהוֹנָה עַמֹּוֹ וְעַל־עֲבָדְיו יִתְנֶחְם כִּי יִרְאֶהֹ כִּי־אָזְלַת יָּד will vindicate God's peopleAnd take revenge for (And take revenge for Cf. Isa. 1.24. Others "and repent Himself concerning.") God's servants,Upon seeing that their might is gone,And neither bond nor free is left.
 - :וְאָמֶר אָי אֱלֹהְימוֹ צַוּר חָסָיוּ בְוֹ 37 [God] will say: Where are their gods,The rock in whom they sought refuge,
 - אָשֶּׁר חָלֶב זְבָחֵימוּ יֹאלֵלוּ יִשְׂתְוּ יֵין נְסִיכֶם יָלּוּמוּ וְיַעְזְרֻלֶּם יְהְי 38 Who ate the fat of their offeringsAnd drank their עֲלֵיכֶם סִתְרָה: עֵלֵיכֶם סִתְרָה: libation wine?Let them rise up to your help,And let them be a shield unto you!
 - See, then, that I, I am the One;There is no god בְּלְנִי אֲנִי אֶרָפְׁא וְאָין אֱלֹהְים עִמְדִי אֲנְי אָמְית וַאֲחַיֶּה מָי אֲנִי אָרְפָּא וְאָין מֵיָדִי מַצְיל: beside Me.I deal death and give life;I wounded and I will heal:None can deliver from My hand.
 - בּי־אֶשָׂא אֶל־שַׁמְיָם יָדִי וְאָמַׂרְתִּי חְי אָנֹכִי לְעלְם: Lo, I raise My hand to heavenAnd say: As I live forever,
 - אם־שַׂנּוֹתיּ בְּרָק חַרְבִּי וְתֹאחָז בְּמְשִׁפְּט יָדֵי אָשַיב נָקְםֹ לְצִּרִי When I whet My flashing bladeAnd My hand lays hold on judgment,Vengeance will I wreak on My foes,Will I deal to those who reject Me.

- מַרְאשׁ מִדְּם חָלָל וְשִׂבְיָה מֵרְאשׁ 42 I will make My arrows drunk with blood—As My sword :פרעות אויב
 - devours flesh—Blood of the slain and the captiveFrom the long-haired enemy chiefs.
 - 43 הַרנִינוּ גוֹיִם עַמוֹ כֵי דַם־עַבָדִיו יִקוֹם וִנָקם יָשֵיב לִצַרָיו וִכְפֵּר אַדמַתוֹ עמו:
 - O nations, acclaim God's people!For He'll avenge the blood of His servants, Wreak vengeance on His foes, And cleanse His people's land. (And cleanse His people's land Cf. Num. 35.33. Meaning of Heb. uncertain; Ugaritic 'udm't "tears" suggests the rendering "And wipe away His people's tears." Cf. Isa. 25.8.)
- וַיָּבָא משֵה וַיִּדַבֶּר אַת־כָּל־דִבְרֵי הַשִּירָה־הַזָּאת בַאָזנֵי הַעָם הוּא והושע בן־נון:
- Moses came, together with Hosea son of Nun, and recited all the words of this poem in the hearing of the people.
- 45 וַיַכַל משה לדבר את־כַל־הַדְבַרִים הַאַלָּה אַל־כַל־יִשׂרָאַל:
- And when Moses finished reciting all these words to all Israel,
- ויָאמֵר אַלַהֵם שִׁימוּ לבַבַּבֶם לֹלָל־הַדְּבַרִים אֲשַׁר אָנכִי מַעִיד בַּכֶם היום אשר תצום את־בניכם לשמר לעשות את־כל־דברי התורה הַוֹאת:
- he said to them: Take to heart all the words with which I have warned you this day. Enjoin them upon your children, that they may observe faithfully all the terms of this Teaching.
- כִּי לְא־דָבָּר רֶק הוּאֹ מַכֶּם כִּי־הְוֹא חַיֵיכָם וּבַדָּבָר הַזֵּה תַאֲרִיכוּ יָמִים על־האדמה אשר אתם עברים את־הירדן שמה לרשתה:
- For this is not a trifling thing for you: it is your very life; through it you shall long endure on the land that you are to possess upon crossing the Jordan.
- וַיִּדַבַּר יָהוָה אַל־משה בעצם היַום הזָה לַאמר:
 - That very day הוהי spoke to Moses:
- על-הל העבלים הזה הר־נבוֹ אשׁל בארץ מוֹאֹב אשׁר על־פּני יַבחו וראה את־אַרץ כּנִען אַשַּר אַנִי נתן לבני ישראל לאַחזַה:
- Ascend these heights of Abarim to Mount Nebo, which is in the land of Moab facing Jericho, and view the land of Canaan, which I am giving the Israelites as their holding.
- וּמַת בַּהַר אֲשַר אַתָּה עלֵה שַמַה וָהֵאָסַף אֱל־עַמַיך כַּאֲשַר־מֵּת אָהַרן 50 אַחיל בהר ההר ויאסף אל־עמיו:
 - You shall die on the mountain that you are about to ascend, and shall be gathered to your kin, as your brother Aaron died on Mount Hor and was gathered to his kin;
- על אַשֵּׁר מְעַלְתֶּם בִּי בְּתוֹךָ בִנֶּי יִשֹּׁרָאֵל בְּמֵי־מְרִיבָת קְדֵשׁ מִדְבַּר־צַן על אשר לא־קדשתם אותי בתוך בני ישראל:
- for you both broke faith with Me among the Israelite people, at the waters of Meribath-kadesh in the wilderness of Zin, by failing to uphold My sanctity among the Israelite people.
- קי מוּנֶגד תּרְאָה אֶת־הָאָרֶץ וְשִוֹּמָהׁ לְּא תָבוֹא אֵל־הָאִּרֶץ אֲשֶׂר־אֲנָי נֹתְן 52 You may view the land from a distance, but you לבני ישׂראל:
 - shall not enter it—the land that I am giving to the Israelite people.